

NOTRANJEC

Izhaja vsake sobote

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Vladna akcija zaradi pomanjkanja krme.

Že meseca julija je bila vlada na jasnem, da je treba kmetovalcem pomoči, ker je huda suša uničila naade na dobro letino v krmilih. Dovolilo se je najprej 200.000 kron za Kranjsko, ko pa so se uprta županstva soglasno, češ da ob tako malem donesku ne morejo vzeti na rame razdelitveno delo, je država primaknila še 800.000 kron. Niti to ne bi zadostovalo. A bodisi, nekaj bi le izdalo, ko bi se kmetu pomoč res takoj dala. Danes, ko to pišemo je 19. gruden, in o glavni izpeljavi ni ne duha ne sluha. Niti iz prve akcije niso vse občine še dobile krme. Bliža se novo leto. Mesto, da bi bila krma tukaj, je kmetovalec prav tako brez nje, kot da bi vladne akcije ne bilo. Da bi se mu vsaj dala gotovost, kdo in koliko bo dobil. A nobenega odgovora! Če pišemo na „Gospodarsko zvezo“ ali na „Zvezo slovenskih zadrug,“ dobimo pojasnilo, da so akti še pri vladi, ki jih preklada sem in tje.

Ta negotovost je že se sedaj vzela akciji skoro ves možni uspeh. Kmet je moral prodati živino, ker je z lastno krmo živiti ni mogel. Ako ne bi bilo z otavo k sreči malo boljše, bi bila danes naša živinoreja in ž njo posebno mlekarstvo uničeno. Škoda pa, ki je vkljub temu nastala, je velikanska. Če bi se bilo z vladno podporo naglo postopalo, bi jo bila vsaj malo zmanjšala. Slavni svetnik Birokracij pri c. kr. deželni vladi pa je po stari navadi povzročil, da je vladna akcija strel v zrak.

Politične vesti.

Deželnozborske dopolnilne volitve. Po vsej deželi so brez boja prodrli klerikalci z ozirom na volilni kompromis. Socijani demokratje so dobili dokaj močne manjšine, posebno v idrijskem okraju. V postojnskem okraju je izvoljen nadučitelj Ravnika s 3489 glasovi. Udeležba je bila od klerikalne strani

precej močna. V Postojni n. pr. so si duhovniki precej prizadevali, da spravijo vsaj par mož volit. Ravnikarja seve nobeden krst ne pozna, ker se mu ni zljubilo prirediti dovolj shodov. Zato pa bo glede marsikaterega kraja g. novi poslanec malo težko rekel, da je njegov zaupnik, ker ga ni skoro nihče prišel volit. V Ilirski Bistrici n. pr. sta prišla 2, reci dva moža volit.

Volitve v Ljubljani so prinesle ožjo volitev med Josipom Turkom in socijalnim demokratom Etbinom Kristanom. Prvi je dobil 1120 glasov, drugi pa 1071, Karel Mayer 298. Izid ožje volitve ni dvomljiv ter je zmaga Turkova zagotovljena, to pa seve le zato, ker je kandidat narodnonapredne stranke, ki hoče popraviti udarec, ki ga je dobila pri prvi volitvi. Grešilo se je v Ljubljani malo preveč na potrpežljivost volilstva, zato pa je prišlo sploh do cepljenja in do ožjih volitev.

Izid deželnozborskih volitev z dne 14. t. m.

1. Ljubljanska okolica: Oddanih veljavnih glasov 3405, od katerih je dobil izvoljeni Mihael Dimnik, posestnik v Jaršah 2341, soc. demokrat Josip Petrič 812; 242 razbitih, 34 neveljavnih. — Radovljica-Kranjskagora-Tržič: Oddanih veljavnih glasov 3972. Izvoljen je Janez Piber, župnik na Boh. Bistrici z 2792, soc. demokrat Franc Bartl 989; 191 razbitih, 53 neveljavnih. — 3. Kranj-Škofja Loka: Oddanih veljavnih glasov 2539; izvoljen je profesor Evgen Jarc z 2371 glasovi, soc. demokrat Josip Petrič 73 glasov; 93 razbitih, 35 neveljavnih. — 4. Kamnik-Brdo: Oddanih veljavnih glasov 2905; izvoljen Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku z 2817 glasovi; soc. demokrat Etbin Kristan 35 glasov, 53 razbitih, 21 neveljavnih. — 5. Vrhnika-Logatec-Idrija-Cirknica: Oddanih veljavnih glasov 4653; izvoljen Anton Kobi, posestnik na Bregu 3492; soc. demokrat Ivan Štraus 1121, 50 razbitih, 42 neveljavnih. — 6. Postojna-Senožeče-Ilir. Bistrica-Vipava-Lož: Oddanih veljavnih glasov 3614; izvoljen Jernej Ravnihar, nadučitelj v Trnovem, 3489 glasov; soc. dem. Josip Novak 92, razbitih 33, neveljavnih 76. —

7. Litija-Višnja gora-Radeče: Oddanih veljavnih glasov 3665; izvoljen dr. Ivan Zajec, zdravnik v Ljubljani, z 2818 glasovi; socijalni demokrat Miha Čobal 788 glasov; razbitih 59, neveljavnih 30. — 8. Krško-Kostanjevica-Mokronog-Trebnje: Oddanih veljavnih glasov 3013; izvoljen je Ivan Hladnik, župnik na Trebelnem z 2847 glasovi; soc. dem. Ebin Kristan 101 glas. razbitih 65, neveljavnih 84. — 9. Kočevje-Vel. Lašče-Ribnica-Žužemperk: Oddanih veljavnih glasov 3241; izvoljen Dr. Vladimir Pegan, odvetnik v Ljubljani, s 3113 glasovi; soc. dem. Franc Bartl 17 glasov; 111 razbitih, 69 neveljavnih. — 10. Novo mesto-Črnomelj-Metlika: Oddanih veljavnih glasov 3816; izvoljen je Martin Matjašič, župan v Rosalnicah, s 3169 glasovi; soc. dem. Franc Schiffrer 18 glasov; samostojni kandidat Peter Rauch 426 glasov; 203 razbitih, 29 neveljavnih.

V avstrijskem parlamentu so sprejeli proračunski provizorij. Za nujnost istega so glasovali — Jugoslovani in socijalni demokrati. Obe stranki nista s tem glasovanjem prav nič dosegli za svoje volilce, a le na lepo besedo in da nasprotujejo Čehom-radikalcem, so šle ministerstvu dati zaupanje. Kako smešno se čita poročilo o glasovanju, če se primerja z njim neki govor dr. Kreka, ki ga je imel pred par dnevi v Ljubljani,

da ne bodo Jugoslovani več pobirali drobtin in vladi tlako delali. Tri dni pozneje je dr. Krek navdušeno delal tlako za vlado. Sploh se kaže vedno bolj, da je dnevna politika napravila iz nekdanj dosti pridnega profesorja Kreka prav navadnega frazarja, ki volilce z lepimi besedami vspava.

Ministru zunanjih del Erentalu, ki je Avstro-Ogersko približal vojni, se majejo tla. Že je moral začeti z retiriranjem. Vojna nevarnost je manjša, ker Erental že odnehuje.

Turški parlament je bil te dni odprt.

Pri volitvah v delavsko zavarovalnico v Trstu smo Slovenci pridobili 2 odborniška sedeža.

V Celju začne izhajati od novega leta „Domovina“ kot dnevnik z imenom „Narodni dnevnik“.

Dopisi.

Iz idrijske okolice. Klerikalnemu dopisniku „Domoljuba“ je bilo hudo, da kmetska stranka pri minulih deželno-zborskih volitvah ni stopila v volilni boj, ker mu je stem odpadel tako priljubljen posel, obrekovati in zaničevati nasprotnega kandidata. Ker mu je vsled tega manjkalo snovi za svoje dopise, si je izmislil, da se poteguje za dež. zborški mandat g. Franc

Listek.

Arhimandridova oporoka.

Roman iz Srbije. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

Ljubislava se mu je iztrgala in odhitela obupno jokaje v sosedno sobo, odkoder se je čulo, da je padla na svojo postelj.

Tiho je bilo za nekaj časa, dokler ni Filotej nasvetoval: „Pojdimo v mojo sobo. Tam je topleje.“

Ko so sedli krog mize in je Natalija ukazala dekli, naj prinese čaj, je prišel pop:

„Čudna se mi zdi ta stvar! Ne pomnim še takega slučaja! Boga mi, da ne! Komaj je prišel sem, ga že premeste in tja v soviljske planine — Bog mu pomagaj! Nekaj je moralo biti, kar tako brez vzroka se ne zapre starešino v tako ječo. Sicer pošljejo take tja, ki se protivijo vladiki ali cerkveni oblasti. Kaj je storil Serafin, mi je pač nejasno! Nekoliko samsvoj je bil, to je res — a zdi se mi, da ga je vladika zelo ljubil in zdaj to iznenadenje! Kaj vendar pravi sam?“

Klotilda se je igrala s koncem miznega prta in ni znala, kaj bi odgovorila.

„Z menoj sploh ne govori — ves se je izpremenil!“ je odvrnila tiho, nakar je tudi pop nekaj časa ostal brez besede.

„To naj razmišlja kdo drugi — jaz ne morem razumeti!“

Ko je prinesla dekla čaj, je zaklical glasno: „Ljubislava, čaj!“

A tam v sobi je ostalo tiho in tudi, ko je stopil pop po njo, se je vrnil sam:

„Ali ne pride?“ je vprašala Natalija začudena. Pop je odkimal.

„Boga mi! Med Serafinom in Ljubislavo je bilo nekaj! Joka in vije roke kot blazna! Morda sta se resnično ljubila!“

„Bodi pameten!“ ga je zavrnila soproga in se ježno zazrla v sive hlapove, ki so izpuhtevali iz prijetno dišečega čaja.

„Da tako je, gospod pop! Še velika ljubezen ju je združevala!“ je potrdila Klotilda in strogo nagubančila čelo.

„Vidiš, kaj je mladost!“ se je trpko nasmehnil pop. — „Sedaj jo boli ta premestitev! Da bi ga le ne bili poslali tako daleč v tiste brloge! Oblije me zona, ako se spomnim pripovedi rajnega Nikodeja, ki je bil tam gori leto dni in je sedaj preminul, menda od žalosti.“

„Glejte, kakor nalašč, se je izpraznilo mesto za Serafina“, je pripomnila Klotilda, a tako trdo brez sočutja, da sta se pop in Natalija začudeno spogledala, kar jo je spravilo v majhno zadrego.

Nato so posegli po čaju.

VIII.

Štiri dni pozneje je hodil Serafin po sobi iz kota v kot, oblečen za dolgo potovanje. Ogrnil je bil kožuh, mesto kamilavke je imel kučmo in visoke škornje.

German je sedel na divanu in ga gledal molče. Tisoč misli se je podilo Serafinu po glavi, a niti ena ni bila tolažilna.

Čadež, občespoštovani posestnik v Kladniku nad Spod. Idrijo. In dasiravno g. Čadežu še nikdar niti v sanjah ni prišlo na um, da bi le mislil na kako kandidaturo in s tem svoje pošteno ime izročil v zasmeh klerikalnim častikradežem, ga je vendar kmetski prijatelj v „Domo-ljubu“ prav nesramno napadel in se celo vtikal v njegove rodbinske razmere, ki vendar nikogar nič ne brigajo. Nad tem napadom so se zgražali celo odločni klerikalci in sploh vsi, ki poznajo gospoda Čadeža kot moža poštenjaka, ki še nikdar ni nikomur storil nič žalega in je bil vedno mož na svojem mestu, pa naj je bil izvoljen v to ali ono korporacijo. Četudi ga je dopisnik prisposodabljal lesenim svetnikom v ledinski cerkvi, vendar nam je znano, da ima Kladničar vzorno obdelovano posestvo in da je za svoje tovariše — so-trpine vsaj toliko že storil kot pa „veleučeni“ g. Kobi, ki so ga morali voliti klerikalci. Nočemo nadalje braniti g. Čadeža, ker vemo, da njegove časti tak klerikalni dopisun ne more omadeževati, odgovorili smo na surov napad samo radi tega, da pokažemo ljudem, kako poštenih sredstev se poslužujejo klerikalci v boju proti nam. Več kmetov.

Iz Orehka. K poročilu v zadnjem „Notranjcu“ dodajem: Za okrasilo šolske sobe se zahvaljujemo gg. Josipu Deklevu, trgovcu in Jožefu Križaju, sinu našega

uzornega župana, ki sta žrtvovala noči, da je bila slavnost dostojna in vredna, da si jo je ogledalo mnogo ljudi, posebno ob ponovitvi v nedeljo, ko smo videli goste iz Trsta in ljube sosede iz Studenca, Hruševja, Hrenovic, Prestranka itd. Zahvaljujem se tudi g. Jos. Kozneku, ravnatelju parne žage, ki je daroval krasen trak za šolsko zastavo. Posebna zahvala pa gre predsedniku krajnega šolskega sveta, ki je dovolil svoto za slavnost, ter z osebno požrtvovalnostjo preskrbel, da so dobili otroci velike in dobre štruklje, ki so bili dvakrat toliko vredni kolikor so stali. Stari narodnjak gospod župan naj živi še mnoga leta! Da so bili otroci veseli obilega obdarovanja, se razume. Naj bi ostali darovalcem hvaležni! Ker vem, da je prostor v ljubem nam „Notranjcu“ omejen, končamo za danes. Drugič o napredku vzornega Orehka, kateremu želimo najsrečnejše prihodnosti!

Domače vesti.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: ga. Ivanka Jurca nabrala v hotelu „Ribnik“ 2 K 20 vin., br. Josip Paternost izročil za razprodani bič 4 K 17 v, br. Baraga Andrej 1 K 40 vin., v „Narodnem hotelu“ nabrano 74 vin. Vsim srčna hvala!

Hladna jesen zunaj, sneg na gozdnih obronkih. Solnce je sicer sijalo, a nikake toplote ni bilo v žarkih.

„German!“ je vzdihnil Serafin in se vstavil pred njim, tako zgodaj se morava ločiti, kratko je bilo najino prijateljstvo!“

Germanovo lice je kazalo globoko resnost. „Pravijo, da je le dolgotrajno prijateljstvo res dobro, toda jaz menim, da je bilo krasno, ker sem imel prijatelja vsaj nekaj časa. Toda — če sva tudi zdaj na razstanku, vendar upam, saj tako mi govori vest, ki me je redkokdaj varala — da se zopet snideva. V tem samostanu se ne bova sešla, ker ga vodi tisočkrat prokleti vladika Plato, kateri bo imenoval Rafaela, ki je na njegovi strani, upraviteljem. Ne bom hinavcem podložen, raje vržem to haljo raz sebe in ju izbičam kakor psa.“ —

„Ne vznemirjaj se German! Dolgo ne more biti tako, saj imajo menda drugi tudi oči, da vidijo in potem izrečejo, da so nevoljni.“

„Ne zanašam se na to. Da bi povzdignil kdo glas proti vladiki, je budalost misliti. Saj vidiš, da mu hlapčevsko poljubujejo nogo kakor svetnikom. Jaz menim drugače. Stvar, ki se je naglo spočela, bo tudi naglo skončana. Nekaj goljufij, nakaj žalosti, morebiti par nesrečnih žrtev — zopet bo vladal mir in tihota v samostanu in pozabilo se bo na vse.“

Nikdar nisem upal ničesar od življenja, pritožil se pa tudi nisem nikdar. Bodi hraber tudi ti Serafin! V samoto si obsojen, padli bodo snegovi — pred pomladjo ne prideš nikdar v dolino. Ne sanjaj Serafin v samoti grozne sanje, ne slikaj si ničesar temneje in groznejše kot je res! Morda se obrne stvar na bolje —

morebiti se ti izpolni celo še najsrečnejša želja — čudna so božja pota. Pričakuj mirno vsako spremembo usode — tudi če bi postal najnižji hlapec — ne smatraj tega za sramoto, mnogokrat je hlapec modrejši od gospodarja.

Bogastva in razkošnosti nisi vajen, zato boš tudi v samoti živel s starim služabnikom, ki ti bo v urah dolgočasje ljub prijatelj in ti bo morebiti vedel mnogo povedati, kar te bo zanimalo in poučilo!“

„Kakšen je ta služabnik?“ je vprašal Serafin, ki se je zanimal za novi dom.

„Star je“, je odgovoril German. „Enkrat sem ga samo videl, ker pride le redkokdaj v dolino. Meni je všeč — zanimiv človek je — gotovo ima težko življenje za sabo, da mu je ljuba soviljska samota!“

Po dolgem molku je izpregovoril Serafin: „Hvaležen ti bom German, če mi včasih sporočiš kaj — o Ljubislavi — zanimalo bi me tudi, kaj bo z mojo materjo! Težko bom pričakoval tvojih poročil!“

* Spodaj se je začulo tepetanje konjskih kopit in German je vstal.

„Sedem bode že Serafin! Čas je za odhod! Neprijetno bi bilo, da te zaloti noč v gorah! Pet ur je do Podbrda, pet ur pa v hribe!“

Serafin se je še enkrat ozrl po sobi, nato je stopil za Germanom. Na dvorišču sta stala dva konja in troje oslov. Na oslih je bila naložena prtljaga, a konja sta bila pripravljena eden za Serafina, drugi za kmeta, ki je poznal pot v planine.

Nekaj služabnikov je bilo na dvorišču, vseh obrazi so kazali začudenje in sočutje. Mati Klotilda pa je prišla šele, ko je Serafin zasedel konja.

Izkaz premoženja za „Sokolski dom“, ki ga je podal blagajnik, je sledeč: Vloga v Notranjski posojilnici štev. hran. knjižice 322 = K 1374.57 + %, K 435.84 volilo br. Antona Lavrenčiča, ki je naloženo v občinski hranilnici na knjižice štev. 207, blagajniški preostanek iz l. 1908 = K 16.48, skupno premoženje za „Sokolski dom“ znaša tedaj koncem l. 1908 K 1826.89. Večja darila smo prejeli v pretečenem letu od slav. dramatičnega kluba v Postojni svoto K 22.65, slavnega Košanskega pevskega društva svoto K 50.—, od slavne „Notranjske posojilnice“ svoto K 50.—, največ pa nam je doposlal doneskov slavni „Pipčarski klub“ v Postojni namreč znatno svoto K 247.07. V svojej oporoki se nas je spomnil tudi blagi pokojnik g. Anton Lavrenčič iz Postojne z znatno svoto 500 K. Občni zbor je izrekel vsem korporacijam zahvalo, blagega pokojnika pa se je spomnil v svojem govoru br. starosta ter so navzoči sokoli mu stoje zaklicali slava. Tudi nas veže prijetna dolžnost, da se vsem cenj. društvom še enkrat iskreno zahvaljujemo, zlasti pa za vzgled postavljamo brate „Pipčarje“ proseč jih še v nadalje naklonjenosti. Vsim bratom „Sokolom“, cenj. narodnim gospicam in prijateljem našega „Sokola“ pa kličemo: Živeli tudi v prihodnjem letu! Na zdar!

Občni zbor „Sokola“, ki se je vršil dne 13. t. m. je izvolil nov društveni odbor, ki se je v odborovi seji

„Z Bogom, Serafin! Nisem ti nikdar želela tega!“ je zašepetala hinavka. Serafin ji je hladno dal desnico, a se obrnil od nje proti Germanu:

„Z Bogom German“ in v očesu mu je zalesketala solza. Takrat pa je pritekel na dvorišče deček in oddal Serafinu listič. German se je nasmehnil, saj je vedel, da je potolaženo Serafinovo težko hrepenenje in izginil v monastir.

Serafin je spodbodel konja in kmalu so izginili vsi z dvorišča. Ko pa se je na polju še enkrat ozrl, je videl v prvem nadstropju pri oknu svoje sobe moško postavo, ki mu je z roko zamahovala.

„Morda boš še ti German spoznal, da je krutost življenja močnejša kot človeška volja“ je vzdihnil Serafin ter tudi zamahnil z roko.

Nato je potegnil iz žepa listič in čital tiho:

Mili moj Serafin!

Danes ne morem — solze mi ne dopuščajo — ne morem se v daljšem pismu posloviti od tebe — a osebno ne dopuščajo starši, ki vedo za najino ljubezen. Ostani srečen Serafin, ne toguj tam v divji samoti in misli včasih name. Upaj, da se bodeva še videla, kakor upam jaz. Ostani srečen, ljubljene moj in vedi, da plaka po Tebi in Te pričakuje

večno Tvoja

Ljubislava.

Ozrl se je na vas, kjer je bivala ona, z lahno roso se mu je pokrilo oko. Ni mogel razločiti tiste bele popove hiše, ker je bila vasica ovita v lahen pajčolan, jesenska megla je ležala povsod naokoli.

tako konstituiral: Starosta Fran Paternost. Podstarosta in blagajnik Fran Kutin. Tajnik Joško Stritar. Načelnik Slavoj Kraiger. Orodjar Svobodin Vilhar. Odborniki: Miško Andrej, Križe Fran, Macner Baltazar, Smrdelj Jaka. Natančno poročilo občnega zbora priobčimo prihodnjič.

Redni občni zbor „Godbenega društva“ v Postojni se vrši v soboto dne 19. t. m. v prostorih hotela pri „Kroni“. Začetek ob 8. uri zvečer.

Gosp. Maks Šeber je dobil v Postojni popolno tiskarniško koncesijo. Po Rihard Šebrovi smrti so bili dobili v roke tiskarno v Postojni klerikalci, izgubili pa so koncesijo, ker niso imeli nič dela in zato koncesije niso mogli dejansko izvrševati. Tiskarna Maksa Šeber že danes izvršuje vsa tiskarska dela. Ko pridejo še nekateri večji stroji, se bo bržčas tudi „Notranjec“ preselil takoj v staro svojo domovino, v Postojno.

Iz Ljubljane. Po nekaterih izložbenih oknih vidimo cene, posebno na klobukih in kravatah, svilnih jopicah itd. Ne vstopite v take trgovine — te so nemške! Znotraj je drago, da kar smrdi — zunanji predmeti so le vade za take srake, ki se rade dičijo s tujim perjem.

Nepoboljšljivi. Nekateri duhovni zahajajo v nemške prodajalne s klobasami in salamami, naše „dame“ (sramota, kdor je izbral za naše ženstvo to francosko besedo,) pa v nemške trgovine z blagom, klobuki in lišpom. Izmed žena naj navedemo nadsvetnikovo soprogo, ki je nekaj časa živela na Notranjskem.

Rudninska voda se je dobivala doslej samo pri nemškutarju, bila je občutna vrzel v veletrgovini, da nismo imeli veletrgovine z glavno zalogo rudninske vode. Velepodjetni trgovec g. A. Šarabon v Ljubljani je sedaj naš glavni založnik, do katerega se bodo obračali vsi narodni trgovci. Opozarjamo na današnji inserat.

Občni zbor kmet. podružnice v Matenjivasi, se je vršil dne 6. t. m. V odbor so bili voljeni načelnikom: g. A. Durjava; odbornikom: I. Šabec, F. Semc in M. Žnidaršič. Koncem občnega zbora je predaval g. A. Avsec, c. kr. sodni pristav o temi „Ljudstvo čuvaj se nepotrebnih pravn“. Preko 50 poslušateljev je z zanimanjem sledilo govornikovim besedam. Po daljšem uvodu, prepletenim z najmnogobrojnějšími prilikami in slučajmi omenjal je g. govornik nesreče, katere se dogajajo a) vsled neprevidnosti, b) vsled malomarnosti in brezbriznosti in c) vsled hudobije, prešel je na pravde, katere je zopet delil v potrebne in nepotrebne. Povedal je več res zanimivih slučajev iz lastne in tuje sodne prakse, govoril o priposestovanju, užitkih, pismenih pogodbah, tožbah radi žaljenja časti, tepežih itd. Omenil je dalje novi zakon glede tožba radi žaljenja časti, kateri bode v kratkem predložen drž. zboru v potrdilo. Po tem zakonu bode moral užaljeni najprej pri županstvu tožiti. Župan bode skušal obedve stranki poravnati. Ako se to ne posreči, bode imel tožitelj pravico do sodnijskega postopanja, a sodne kazni za žaljenje časti bodo neprimerno hujše nego sedaj. Konečno je obljubil

g. govornik nas o priliki zopet z nadaljevanjem počastiti. Poslušalci so koncem govora burno aplavdirali in se zahvaljevali, kar naj bode g. predavatelju znamenje, da njegov res zanimivi in poljudni govor ni padel na nerodovitna tla.

Klub „Odvada“ se je osnoval v Matenjivasi. Dolžnost članov je izogibati se tujih spakedrank v govoru ter sploh delovati na to, da se naš blagglasni slovenski jezik očisti tujih primesi. Za vsako tujko ali spakedranko, ki jo spregovori član, plača 1 vinar globe v korist družbe sv. Cirila in Metoda. V ta namen se je že nabavila hran. knjižica „Kmečke hranilnice v Matenjivasi“ v kateri je zabeležena vinkulacija, da je samo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda upravičeno denar dvigniti. Prvih 8 K vložilo se je pretekli teden. Klubov pozdrav je: „Živio.“ Bodi za sedaj omenjenih tudi par besed, katere naj se rabijo pri balincanju namesto italijanskih. Kedor cen. čitateljev ve boljše izraze, naj izvoli na tem mestu poročati, zelo bi mu bili hvaležni, upamo da nam bode tudi čisl. uredništvo v tem oziru naklonjeno. Toraj: balincanje = krogljanje, balinček = kroglica, vreči na „piombo“ = vreči z viška, vdariti kroglo „buta resta“ = vdariti na izmak, punt = bližaj, partija = igra. Zelo udomačene so besede: fest, fajn, žiher, glih, magari itd. Živela „Odvada!“

Pevsko društvo „Javornik“ v Matenjivasi, priredi dne 20. t. m. ob pol osmi uri zvečer, v prostorih gostilne „Bog in Narod“ šaljivo igro.

Vipavska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda naznanja, da se prodajajo družbene božične razglednice v trafiki g. Rodmana v Vipavi, kjer se dobé tudi narodni kolki. Narodni kolek prodajata tudi trgovca g. A. Skuk in g. Fr. Silvester. Zavedni Vipavci kupujte le družbine razglednice in ne pozabite jih kolkovati z narodnim kolkom!

Krajevni napisi krog Logatca so slovenski. Le deska na kolodvor in Rovte še ni čista. Prosim, da se nadomesti z novo samoslovensko.

Umrla je gospa Ivana Marguč, imetnica trgovine tvrdke Jos. Brus. Bila je blaga žena. N. v m. p.

Na Vrabčah je bilo v volilni imenik za splošno kurijo dešelnoborskih volitev vpisanih 212 volilcev. Volitev se je udeležilo 33 volilcev, od kojih pa so nekateri oddali prazne glasovnice. Ostale glasove je dobil klerikalni kandidat.

Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda, za božič in novo leto so letos izvanredno lepe. Družba je nabavila samo umetniške razglednice, ki se odlikujejo po svoji dovršenosti, kakor tudi po varijaciji. Narodni trgovci bi lahko letos izključno samo te razglednice prodajali, ker ne morejo tožiti, da niso lepe in da ne odgovarjajo ukusu ljudstva. Celo najbolj razvajeni mora biti z njimi zadovoljen. Priporočamo jih kar najtopleje.

Iz Logatca. Domoljub št. 49 se zaganja v knjižnico, kato nameravamo ustanoviti. Pravi, da bi radi nabirali tudi od njegovih somišljenikov. Saj od nikogar ničesar ne zahtevamo, vsak da le, če hoče. Kdo se bo

posluževal knjižnice, to vas naj ne skrbi — toliko bo že vsak izmed nas čital kakor vaših eden. Pa vprašate: Kaj pa bi šele v Žibršah kazalo!? Žibršane klerikalci prezirate, ker ne trobijo v vaš rog. Toliko je gotovo, da bolj „pametnega“ kot je Domoljubov dopisnik, ni nikjer — kaj ne? Mi si želimo izobrazbe, vi ste knjigam nasprotni, ker se jih bojite. Vaše dve izobraževalni društvi sta le trdnjavi, s katerimi branite in čuvate neumnost.

Josip Kopač, socijalni demokrat je imel v Logatcu shod. Trdil je nekako, da so Slovenci krivi, ker je začel Majer mirne gledalce v Ljubljani streljati in so vojaki tekli do stolnice za njimi. Lažnjivec — tiho, drugič ne bo šlo tako gladko!

Nabiranje krajepisnih imen. Zbirke krajepisnih imen so v poslednjem času (od avgusta do decembra) Matici Slovenski poslali: gdč. Albina Runovc, učiteljica, g. Fr. Vrečko nadučitelj, g. Ign. Kaffan učit. vodja, s Štajerskega, g. učitelj Ant. Čorjany, s Koroškega. Po g. prof. dr. Žmavcu so zbirke izročili gg. dijaki I. gimnazije ljubljanske: Anton Anžič, Iv. Filipič, Fr. Hiti, Fr. Jurman, Gabr. Petrič, Maks Stanonik, Josip Stare, Fr. Sušnik, Ign. Žgajnar po prof. Westerju pa gg. dijaki II. gimnazije ljubljanske: Iv. Bole, Fr. Gabrovšek, Fr. Goljar, Al. Grum, Anton Koder, Ivan Matičič, Fr. Maršič, P. Modic, Fr. Wohinz, Dom. Žvokelj in po g. prof. Grafenauerju: Andr. Lah (s kranjske gimnazije.) Bodi vsem od Matice Slovenske izrečena iskrena zahvala za trud, ki so ga žrtvovali za njene znanstvene namene. O tej priliki se obrača odsek za nabiranje krajepisnih imen do vseh onih gospodov, ki so obljubili zbirke, se vljudno prosijo, naj jih izročijo čim prej bo mogoče.

Kako se naj trosijo umetna gnojila?

(Iz Slovenskega kmečkega koledarja).

Če se umetna gnojila previdno trosijo, so rastlinam to, kar lačnemu želodcu košček kruha. Najbolje storiš, ako umetna gnojila enakomerno raztrosiš, najprej po dolgem in potem počez ob pravem času. Bolje je, da je trosiš dva mesca prezgodaj, kakor en mesec prepozno. Posebno Tomaževo žlindro, kajnit in kalijevo sol moraš rano potrositi, da se prej razkrojijo v zemlji redilne snovi, katere dostikrat škodujejo zrnju pri kaljenju. Treba je torej pazljivosti. Čilski soliter sejaj zgodaj na spomlad na ozimno setev, takoj ko se rast gane; čez kake tri tedne posejaj drugo polovico čilskega solitra. Ne sejaj takrat, ko zapaziš že klasje, kajti škodovalo bi ti dvakrat več, ko hasnilo.

Superfosfati so ali rudninski superfosfati ali superfosfati iz kostne moke, ki so pa pri učinkovanju fosforove kisline jednaki. Superfosfati zelo hitro učinkujejo, ker je njih kislina lahko raztopljiva. Trosiš jih lahko na spomlad na strme travnike.

Žveplenokisli amonijak lahko trosiš že jeseni, ker ne gre v izgubo. Ker se pa amonijakov dušik le tedaj

ves prekraja v dušik, če je v zemlji zadosti apna, rabi ga torej na apneni zemlji.

Zapomni si dobro, da jih enakomerno trosiš. Ne tako, kakor sem nekoč opazoval dva pijana delavca, da sta jih kar na kupe metala. Nekateri rastline so imele potemtakem preveč, druge pa čisto nič. Potem je pa še gospodar pravil, da je umetni gnoj za hudiča. Pri raztroševanju umetnih gnojil je torej treba največje pazljivosti! — Ako daš eni rastlini preveč živinskega gnoja, drugi pa čisto nič, tudi ne moreš imeti dobrih uspehov. Ali boš pa tudi rekel, da je živinski gnoj za hudiča?

Po svetu.

Novo sredstvo proti pijančevanju je iznašla ameriška policija. Policaji spravijo vsakega pijanca, ki ga dobe na ulicah, na policijski urad, kjer ga takoj fotografirajo, nato ga vržejo v ječo. Drugo jutro pokažejo treznemu fotografijo, da vidi, kakšen je bil, ko je bil pijan. Taka fotografija učinkuje baje tako uspešno na človeka, da se v bodoče varuje pijanstva.

Smrti si želi na 15 let obsojena žena Fabjan v Devinu na Nemškem. Drugega moža so ji odsodili na smrt, ker je umoril njenega prvega moža Sontaga. Prosila je, naj se jo tudi obsodi na smrt.

Feliks For, predsednik francoske republike je 1. 1899 umrl. Takrat se je šepetalo po Parizu, da ga je zadela kap, ko je imel pri sebi dražestno gospo slikarja Štajnhajla. Štajnhajlovo so naskrivaj hitro odpeljali domov. Pozneje so iskali pri njej pisma, ker so mislili, da bo v njih kaj podatkov v političnih stvareh. Štajnhajlova pa je le pokazala pisma ljubezenske vsebine; pisma, ki se tičejo političnih oseb, je prodala v Švico. Zdaj je Štajnhajlova umorila mater in moža. Pri tej priliki se je stara govorica obnovila, Francozi pa zopet iščejo pisma politične vsebine.

Zvišanje voznine na južni železnici. Kakor znano je južna železnica odpravila povratne vozne listke, da si nekoliko zviša dohodke. Zdaj se poroča, da je železnica sklenila odpraviti tudi ugodnosti za častnike in uradnike, ki so imeli doslej polovično vožnjo, in sicer s 1. januarjem 1909. Železnica upa na ta način zvišati svoje dohodke za letnih 400.000 K.

Za kratek čas.

Primeri. Janezek jezdi na očetovem kolenu. Oče: „Ali je prijetno Janezek?“ Janez: „Ja ata, kakor na pravem oslu!“

Strah in groza. Urša: „V Blasnikovi pratiki stoji, da se prične 1. 1909 s petkom in konča v petek. Oh to bo strašno hudo leto! Hvala Bogu, da se saj ne začne s 13. januarjem.“

Izdal je očeta. Korlček dekli, ki je prinesla juho: „Jerčka. dajte mi poljubček.“ Mati: „Ja — kaj pa misliš!“ Korlček: „Slišal sem, da je papa včeraj rekel: Jerčka, vaši poljubi so slajši kot med!“

Poslano.

Ko bi se rešila ta prva najpotrebnejša točka, zamoglo bi se privesti naše tukajšnje manjše trgovce do zveze, katera bi imela centralo in skladišča recimo v Št. Petru. Tam bi se vse specerijsko blago koncentriralo. S slično ustanovitvijo prizadjal bi se močan udarec tvrdkam a la Krisper, Kastner, Rosner in sličnim. Naši trdo zasluženi denarji bi se potem ne rabili več za orožje proti nam samim. Del lepega dobička ostajal bi trgovcem samim in ne prišel v roke Nemčurjev, katerih želja je, nas uničiti.

Da pa ne govorimo abstraktno, naj služimo s primerom:

Naš dični kranjski veleobrtnik g. Vinko Majdič v Kranju je sporazumno s pok. g. Slavojem Jenkom trgovcem v Podgradu napravil skladišča za svoj izdelek, ter podelil g. S. Jenku zastopstvo mlina. ter obenem skupno z njim otvoril komisijska skladišča v Trnovem in v Podgradu. Ta akcija dogodila se je zadnje dneve pok. g. Jenka. Po njegovi smrti prevzeli so nadaljevanje te kupčije njegovi trije sinovi, kateri vodijo še dalje celotno trgovino.

Pri otvoritvi zaloge v Trnovem grajalo se je g. Jenka mlajšega in predbacivalo g. Majdiču češ, kako se podstopi začeti z zalogo moke, ko se mu vendar ne bo izplačalo in slično. Izvir vseh teh govoric pa je bila tuja reška konkurenca.

Da ne bi bili gg. Jenko tako odločni vstrajni, bi morali podleči tem govoricam. Njih vstrajnost jih je privedla do tega, da se danes v trnovsko-bistriškem okraju izrecno povsod zahteva Majdičeva moka. Pač se še dobijo hujskači, ki podpirajo nemško-židovske tvrdke, in židovske-ogrske mline. Tako narodnjaštvo pač ni pravilno in ako se bode tako postopalo, se narodna obrt ne more razvijati.

Vprašajmo, zakaj bi se ne mogla Majdičeva moka prodajati na drobno doma? Če jo proda v Trstu in v Dalmaciji izmed vseh drugih največ, kar je dognano, moral bi jo tudi pri nas. Gladkim, sladkim besedam židovskih potovalcev podelimo Slovenci vso pozornost in zaupnost, lastnemu prepričanju, lastni izkušnji pa ne čemo verjeti. Posledica je, da imamo v rabi vedno slabše blago, škodujemo narodnemu podjetju in podpiramo tuja.

H koncu priporočam, naj se pri nas od vseh trgovcev zahteva, da prodajajo domače izdelke, domačo moko, da povzdignemo Majdičeve mlevske izdelke. Od vsakega trgovca naj se zahteva, da podpira edino narodnjake, bodisi delavce ali uradnike. S sličnim delovanjem dosegli bi lep uspeh. Tujcem Židom bi prizadjali močan udarec. Če bi se pa kateri trgovec ne držal teh principov, moralo bi se ga bojkotirati. Na ta način bi se doseglo premnogo, seveda ne v teku par dni, a polagoma bi zginjevali iz naših tal vsi drugorodci in na naših tleh bi gospodarili sami z vso že od pradedov podedovano pravico.

Loterijske številke.

Dunaj, 12. decembra	20	71	24	4	66
Brno, 16. decembra	82	20	67	80	21

Želodčne kapljice proti napenjanju, pospešujejo slast do-
jedi, krepe želodec, olajšujejo že-
lodčne bolečine, 1 steklenica 70 v., 6 steklenic 3 K 50 v.

Želodčni prašek proti slabemu prebavljanju, zgagi itd. 1 K

Tinktura proti izpadanju las 1 steklenica z rab. navod. 1 K

Zobna in ustna voda 1 steklenica z rabilnim navodilom 1 K

Zobne kapljice proti zobobolji, 1 steklenica 40 v., 6 stekl. 1 K

Esenca za kurja očesa izkušeno sredstvo proti bradavicam,

kurjim očesom itd., 1 stekl. z rabilnim navodilom 70 v.

Golšne kapljice proti golši in debelemu vratu 1 stekl. 60 v.

priporoča

lekarna pri Mariji Pomočnici v Vipavi.

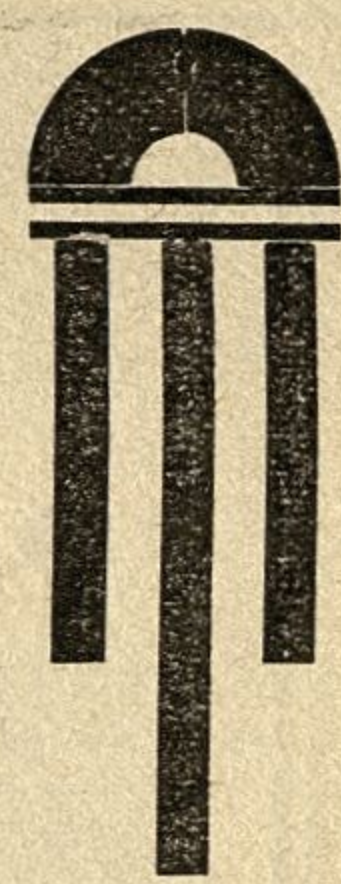
Lepa božična in novoletna darila

priporoča v nakup

modna in manufakturna
trgovina

Jos. Kraigher v Postojni.

Posebno fine srajce, ovratniki, zapestnice in krasne zavrtnice za gospode.

300 tisoč

lepih, triletnih, smrekovih sadik

ima na prodaj

Krajni šolski svet v Postojni.

Svoji k svojim!

Priporoča se častitemu občinstvu pri
nakupovanju

jesenskega in zimskega blaga
za ženske in moške obleke
ter drugih potrebščin

slovenska trgovina

pri **„Češniku“**

Ljubljana

Stritarjeve ulice o Lingarjeve ulice

■ ■ ■

Postrežba strogo poštena. Cene najnižje.

Zahtevajte pri nakupu **belo moko** in **mlevske izdelke**
iz mlina

Vinka Majdiča v Kranju

s tem si pridobite **okusno in izborno blago**, ter ob
enem koristite **narodni** in **domači** industriji.

Slavoj Jenko,

zastopnik g. Vinko Majdiča ima v Trnovem in Podgradu
zaloge za oddaje na debelo.

Trgovci in obrtniki: „**Svoji k svojim!**“

Išče se obrtnik ali penzionist

kateri bi prevzel vodstvo trgovine in gostilne (filijalke)
na deželi. Gostilna in trgovina imata kar najboljšo
pozicijo. — Kapitala ni treba investirati, pač pa se
mora kavcijo položiti. — Pogoji po dogovoru. — Trgovsko
izobražene osebe imajo prednost.

Ponudbe sprejema **upravništvo „Notranjca“.**

Slab želodec ne prebavi ničesar

ter povzročuje, da smo brez pravega teka, da boli
želodec, da nam je slabo, da boli glava. Prav gotovo
pomagajo proti temu

Kaiserjeve Metine Karamele.

Zdravniško preizkušene.

To sredstvo oživlja, pomaga prebaviti in krepi želodec.

Zavitek 20 in 40 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava;
F. Bakarčič, Postojna; **A. Bohinc** in **U. pl.**
Trnkóczy, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novo-
mesto; **D. Pirc**, Idrija.

Izvozna pivovarna v Senožečah

priporoča sl. občinstvu ter p. n. gg. gostilničarjem

svojo izborna a la plzenjsko, marčno ter izvozno pivo

po najnižji ceni.

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

V kmečki posojilnici je naloženo že **nad 15 milijonov kron.**

Rezervni zaklad čez K **300.000.**

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Trgovina s
špecerijskim blagom.

LJUBLJANA

A. ŠARABON

LJUBLJANA

priporoča svojo novourejeno

glavno zalogo rudninske vode.

Točna in solidna postrežba.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— dopoludne. —

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osebni kredit po 6% .

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.